

PHÁT HUY VAI TRÒ, THẾ MẠNH CỦA INTERNET VÀ DƯ LUẬN XÃ HỘI TRỰC TUYẾN ĐỐI VỚI CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG, TIÊU CỰC

VŨ TRỌNG LÂM (*)

Tóm tắt: Internet đã làm thay đổi cách sống của con người và tác động sâu sắc đến đời sống chính trị, xã hội. Người dân sử dụng internet để tìm hiểu đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và bày tỏ ý kiến, đưa ra đề xuất và thực hiện quyền giám sát được quy định trong Hiến pháp. Để phát huy hiệu quả vai trò của internet và dư luận xã hội trực tuyến đối với công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, cần phải phát huy ưu điểm, sử dụng hợp lý vai trò giám sát của dư luận trên mạng internet trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Từ khóa: Dư luận xã hội; mạng xã hội; internet; phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Abstract: The Internet has changed the way people live and has a profound impact on political and social lives. The Internet is used by the people to learn about the Party's guidelines, policies, and laws of the State, to express their opinions, make suggestions, and exercise their rights of supervision as set out in the Constitution. To effectively promote the role of the Internet and online public opinion in preventing and combating against corruption and negative phenomenon, it is necessary to promote the advantages and properly use the supervising role of public opinion on the Internet in preventing and combating against corruption and negative phenomenon.

Keywords: Public opinion; social network; Internet; Prevent and combat against corruption and negative phenomenon.

Ngày nhận bài: 27/7/2023

Ngày biên tập: 27/9/2023

Ngày duyệt đăng: 19/10/2023

1. Vai trò và chức năng giám sát của dư luận xã hội trực tuyến

Internet đã làm thay đổi cách sống của con người, tác động sâu sắc đến đời sống chính trị, xã hội và theo đó việc giám sát của dư luận xã hội trên mạng internet là một sự tiến bộ của thời đại, là hiện thân của sự tiến bộ trong dân chủ xã hội. Những ưu điểm nổi bật của internet mà không phương thức giám sát nào có được thể hiện qua bốn vấn đề sau đây:

(*) PGS.TS; Giám đốc, Tổng Biên tập Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật

(**) Bài viết trong Kế hoạch tuyên truyền về Phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ

Một là, phạm vi giám sát vô cùng rộng lớn. Chỉ cần có cơ sở hạ tầng cơ bản về công cụ kỹ thuật và mạng internet, người dân thuộc mọi tầng lớp, ngành nghề có kỹ năng sử dụng mạng có thể đứng trên các vị trí, góc độ khác nhau để thảo luận, bày tỏ quan điểm về công việc quốc gia, phản ánh các vấn đề xã hội, bày tỏ nhu cầu lợi ích, giám sát các hoạt động của đất nước, đặc biệt là giám sát hoạt động của Đảng cầm quyền, của Nhà nước cũng như toàn bộ hệ thống chính trị thông qua mạng internet. Đồng thời, hoạt động giám sát của dư luận trên mạng internet có thể vươn đến nhiều vùng, nhiều lĩnh vực, nhiều vấn đề khác nhau từ vi mô đến vĩ mô.

Hai là, hiệu quả giám sát vượt trội hơn. Tính thời sự và tính kết nối, tương tác mạnh mẽ của internet giúp cho việc phổ biến, lan tỏa và phản hồi thông tin kịp thời và trực tiếp hơn, nhờ đó hiệu quả giám sát dư luận trực tuyến từng bước được cải thiện. Đây là lý do quan trọng thể hiện qua hình thức lấy ý kiến giám sát trực tuyến của Nhân dân ngày càng được nhiều người đồng tình, ủng hộ và áp dụng.

Ba là, hình thức giám sát linh hoạt hơn. Lượng thông tin khổng lồ được lưu trữ trên internet cung cấp nhiều nguồn thông tin và cơ sở vật chất để thực hiện việc giám sát của dư luận. Từ mạng xã hội, báo chí trực tuyến cho đến các website... sự cùng tồn tại và tương tác của nhiều hình thức mạng làm cho các phương thức giám sát của dư luận xã hội trực tuyến trở nên đa dạng và linh hoạt hơn. Đồng thời, tính ẩn danh của internet cũng phát huy tác dụng giúp bảo vệ những công dân mạng tích cực tham gia giám sát hoạt động của bộ máy công quyền.

Bốn là, chi phí giám sát tiết kiệm hơn. Sự thuận tiện, hiệu quả và dễ vận hành của giám sát dư luận trực tuyến đã giúp giảm đáng kể chi phí vật chất của giám sát dư luận truyền thống. Hơn nữa, việc giám sát của dư luận trực tiếp còn có sự tham gia của hàng triệu cư dân mạng đến từ các khu vực, ngành nghề, lĩnh vực khác nhau. Họ thực hiện quyền giám sát và cung cấp thông tin về các hành vi tiêu cực, sai phạm của các cá nhân, tổ chức lên internet, điều này giúp cho công tác điều tra, kiểm tra thực tế được dễ dàng hơn, chi phí tiết kiệm hơn.

Bên cạnh những ưu điểm, sự giám sát của dư luận xã hội trực tuyến cũng còn tồn tại một số vấn đề và tiềm ẩn những nguy cơ, thách thức, cụ thể là:

Thứ nhất, tính chân thực của dư luận xã hội trực tuyến không thực sự bảo đảm.

Với “bức tường” ẩn danh, bất kỳ ai cũng có thể đưa tin, thảo luận, thậm chí lạm dụng internet để đưa tin sai sự thật, tin chưa được xác minh, tin bịa đặt, vu khống. Có thể nói, tính nghiêm túc, chuyên nghiệp và xác thực của giám sát dư luận trực tuyến không được bảo đảm tuyệt đối. Không ít thông tin mà dư luận trực tuyến đưa ra chỉ là tin đồn hoặc suy đoán thiếu căn cứ. Tuy nhiên, chúng ta không

thể đánh đồng một cách giản đơn tất cả những thông tin chưa chính xác với vu khống, bịa đặt, bởi không ít trường hợp, do nhận thức chưa đầy đủ, hoặc do những hạn chế về điều kiện chủ quan và khách quan mà xuất hiện những sai lệch trong nhận định, đánh giá. Điều này đòi hỏi cần có sự xác định thấu đáo, tỉ mỉ các sự việc do việc giám sát của dư luận trực tuyến cung cấp, nhằm đảm bảo việc giám sát được thực hiện đúng đắn, tránh làm tổn hại đến những người vô tội.

Thứ hai, nguy cơ “ném đá giấu tay”, “ném đá cộng đồng” và phát sinh bạo lực từ dư luận xã hội trực tuyến luôn thường trực, hiện hữu.

Hiện nay, trên internet đang diễn ra một hiện tượng rất phổ biến là một số cư dân mạng lạm dụng quyền giám sát ở các mức độ khác nhau, tung tin đồn thất thiệt về các cá nhân, cơ quan, tổ chức lên internet, xâm phạm quyền và lợi ích hợp pháp của người khác hoặc bày tỏ sự bất mãn với xã hội. Sau khi các thông tin sai lệch được đăng lên, dưới hiệu ứng của dư luận trực tuyến với sức mạnh gắn kết, nó khơi dậy sự cộng hưởng về tình cảm, tư tưởng đối với những người tham gia, hình thành nên một nhóm dư luận có chung quan điểm, tư tưởng; từ đó cùng nhau “ném đá” những cá nhân, cơ quan, đơn vị mà họ không ưa thích, hoặc trái với quan điểm của họ. Từ đó, các thông tin sai lệch được tổng hợp, phóng đại và lan truyền mạnh mẽ, dẫn đến hiện tượng “ném đá cộng đồng”, “ném đá giấu tay” từ dư luận trực tuyến và như vậy gây ra hiện tượng: sự việc bắt đầu từ sự giám sát của dư luận xã hội và kết thúc bằng bạo lực mạng.

Thứ ba, dư luận xã hội trực tuyến dễ bị thao túng, biến dạng.

Hiện nay, trên internet xuất hiện ngày càng nhiều hiện tượng một số người lợi dụng triệt để tài nguyên mạng và quy tắc vận hành mạng, nhất là các phương tiện truyền thông xã hội để tạo ra dư luận giả và thao túng dư luận một cách trắng trợn, nhằm lôi kéo dư luận trực tuyến, những người này thường có động cơ nham hiểm, lợi dụng nền tảng mạng với chiêu bài thực hiện quyền giám sát để cố tình gây nhầm lẫn cho công chúng và đánh lạc hướng dư luận xã hội. Đặc biệt, đã xuất hiện không ít những đối tượng được gọi là “thủ lĩnh mạng” cố tình dẫn dắt cư dân mạng hiểu sai, lệch lạc

về những vấn đề xã hội, từ đó, kích động hội, nhóm của mình ở các vùng, miền khác nhau tham gia biểu tình chống phá chính quyền, gây ra những thách thức to lớn đối với an ninh tư tưởng, an ninh chính trị của đất nước...

2. Sự cần thiết xây dựng hệ thống mạng internet phòng, chống tham nhũng, tiêu cực để phát huy vai trò của dư luận xã hội trực tuyến

Internet đã thâm nhập vào công việc và cuộc sống của con người như một phần không thể thiếu, ảnh hưởng sâu sắc, làm thay đổi bộ mặt và mô hình hoạt động của mọi lĩnh vực. Thực tiễn hiện nay, những làn sóng hỗn loạn của internet đang lan tràn vào đời sống xã hội và cũng đang tác động trực tiếp đến mô hình phòng, chống tham nhũng truyền thống. Lý do để “internet phòng, chống tham nhũng, tiêu cực” có thể trở thành một khái niệm với nội hàm rõ ràng là vì nó tích hợp đủ 03 khía cạnh: internet; dư luận; năng lực quản trị.

Nhìn từ mặt tích cực, với các tính năng mở, minh bạch và nhanh chóng, internet đã trở thành một “đồng minh tự nhiên” trong cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Do đó, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet là một hình thức giám sát mới của quần chúng, tận dụng được đặc điểm đông người, sức mạnh của internet, để hình thành các điểm nóng dư luận xã hội, biến internet trở thành công cụ hỗ trợ đắc lực cho các cơ quan hữu quan phát hiện, xác minh, xử lý các đối tượng có hành vi tham nhũng, tiêu cực, nhằm ngăn chặn, kiểm chế và trừng trị hiệu quả hành vi tham nhũng, tiêu cực; thực hiện giám sát hoạt động quản trị và kiểm soát quyền lực đối với các tổ chức, cá nhân trong và ngoài hệ thống chính trị thông qua công nghệ mạng và tác động dư luận do nó gây ra. Internet tiếp thu ý kiến của công chúng, tích hợp hiệu quả trí tuệ và ý kiến của người dân, đồng thời hình thành môi trường xã hội dân chủ cho những sự tương tác tích cực, từ đó tạo ra sự giám sát rộng rãi đối với hoạt động quản trị, sử dụng quyền lực của các cá nhân, tổ chức, cơ quan, đơn vị. Mặt khác, internet còn cung cấp một nền tảng mới, một cách thức giao tiếp, đối thoại mới cho phép các cơ quan hữu quan, các nhà lãnh đạo, các nhà hoạch định chính sách nắm bắt dư luận xã hội, tâm lý người dân một cách

rõ ràng, hợp lý và toàn diện hơn, nhằm thực hiện đúng mục tiêu; từ đó, từng bước nâng cao năng lực lãnh đạo, quản trị, điều hành, nhằm giảm thiểu và loại bỏ khả năng tham nhũng, tiêu cực trong nội bộ.

Nhìn từ mặt tiêu cực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet cũng là “con dao hai lưỡi” và có những nhược điểm sau: 1) Hoạt động phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet thường mất trật tự nếu không có khung pháp lý, cơ chế quản lý hữu hiệu đối với dư luận trực tuyến, không có quy định mang tính ràng buộc pháp lý đối với người dùng internet. Điều này dẫn đến tình trạng hỗn loạn thông tin, thật giả lẫn lộn, phản tuyên truyền và tuyên truyền sai lệch liên quan đến tham nhũng, tiêu cực; 2) Phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet không có độ tin cậy cao, do công cụ cơ bản để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet là máy tính được kết nối mạng; khi phát hiện thông tin không chính xác hoặc bịa đặt, có thể xác định được địa chỉ IP của máy tính, nhưng không xác định được con người cụ thể; đặc biệt với những địa chỉ IP có máy chủ ở nước ngoài thì khó có phương án kỹ thuật cũng như công cụ pháp lý để ngăn chặn, xử lý những đối tượng tung tin giả mạo, sai trái, kích động về hoạt động phòng, chống tham nhũng, tiêu cực...

Trên tinh thần quyết liệt, kiên quyết, kiên trì và huy động toàn hệ thống chính trị, đặc biệt là quần chúng nhân dân tham gia vào công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, Đảng ta yêu cầu: “Phát huy vai trò, trách nhiệm của các cơ quan và đại biểu dân cử, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội, nhân dân và cơ quan truyền thông, báo chí trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí; nâng cao hiệu quả phát hiện và xử lý tham nhũng, lãng phí”⁽¹⁾.

Để đáp ứng được yêu cầu của thực tiễn, nhằm đưa chủ trương của Đảng về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực vào thực tiễn đời sống; phát huy dân chủ thực chất trong đời sống xã hội, phát huy cao độ vai trò, sự tham gia của quần chúng Nhân dân và bảo vệ tốt nhất cho người tham gia tổ giác, tổ cáo, đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, cần tận dụng tối đa thế mạnh của internet, dư luận xã hội trực tuyến.

3. Tận dụng, phát huy thế mạnh của internet và dư luận trực tuyến trong công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực

Không gian mạng cũng giống như xã hội thực, thúc đẩy tự do, dân chủ, nhưng cũng phải tuân thủ pháp luật. Cần tôn trọng quyền trao đổi ý kiến, bày tỏ ý chí của cư dân mạng và dư luận trực tuyến, đồng thời với xây dựng môi trường mạng an toàn, lành mạnh theo pháp luật, quyền và lợi ích hợp pháp của cư dân mạng được bảo đảm⁽²⁾. Để phát huy đúng đắn, hiệu quả vai trò của internet và dư luận xã hội trực tuyến đối với công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, cần phải xuất phát từ đặc điểm của truyền thông internet, phát huy ưu điểm, loại bỏ nhược điểm, sử dụng hợp lý vai trò giám sát của dư luận trực tuyến trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và xây dựng, giữ gìn văn hóa liêm chính trong xã hội nói chung và trong hệ thống chính trị nói riêng.

Thứ nhất, nhận thức đúng về hoạt động phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên không gian mạng.

Internet đã mở ra một kênh mới để dư luận xã hội chia sẻ thông tin và bày tỏ ý kiến về những hành vi tham nhũng, tiêu cực; trở thành một kênh thuận tiện, an toàn để quần chúng nhân dân tham gia và thảo luận các công việc của Đảng, Nhà nước và hệ thống chính trị; là một kênh giám sát độc lập với giám sát nội bộ như kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng, giám sát của cơ quan tư pháp và giám sát của báo chí, kênh thông tin đại chúng chính thống của Đảng, Nhà nước. Việc thực hiện phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet có sự gắn kết và độc lập mạnh mẽ, đồng thời mang lại nhiều khả năng hơn cho việc phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, thúc đẩy xây dựng văn hóa liêm chính trong xã hội và toàn hệ thống chính trị. Trên thực tế, việc đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet một cách có trật tự, kỷ cương cũng sẽ góp phần nâng cao tính công khai, minh bạch của nền chính trị dân chủ, đồng thời giúp nâng cao ý thức công dân của toàn xã hội, để người dân tích cực tham gia vào các hoạt động xã hội. Bên cạnh đó, phải tỉnh táo, cảnh giác nhận thức được phòng, chống tham nhũng,

tiêu cực là một hoạt động vô cùng phức tạp mang tính hệ thống. Sức mạnh giám sát của dư luận trực tuyến rất lớn, nhưng những thông tin có được từ hình thức giám sát này thường chỉ mang tính tham khảo.

Thứ hai, sử dụng hợp lý internet để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Dựa vào internet, có thể thúc đẩy công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở ít nhất ba khía cạnh: 1) *Cung cấp thêm đầu mối chống tham nhũng, tiêu cực*: việc cung cấp, tiết lộ thông tin trên internet, điều tra trực tuyến và các hình thức khác sẽ cung cấp cho các cơ quan hữu quan có thêm các manh mối phong phú, cụ thể, trực tiếp cho việc đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực; 2) *Có thể tạo thành áp lực dư luận mạnh mẽ*: hiện tượng tham nhũng, tiêu cực sau khi bị cư dân mạng phát hiện, lan truyền trên internet sẽ lập tức thu hút sự chú ý rộng rãi, không chỉ tạo thành áp lực dư luận rất lớn đối với các đối tượng chịu sự giám sát mà còn có tác dụng cảnh báo, giáo dục đối với mọi cán bộ, đảng viên; 3) *Có thể nhận được sự ủng hộ rộng rãi của quần chúng nhân dân*: phần lớn cư dân mạng tích cực cung cấp manh mối, tiến hành điều tra, theo dõi diễn biến của các vụ việc liên quan đến tham nhũng, tiêu cực, đồng thời tăng cường giám sát việc xử lý tình huống thông qua internet, tạo thành lực lượng quần chúng hùng hậu trong đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực, có lợi cho việc ngăn chặn và đấu tranh với tham nhũng, tiêu cực. Phải thấu hiểu, lắng nghe dư luận, tiếp thu ý kiến của quần chúng nhân dân và sử dụng quyền lực chính trị thông qua giám sát dư luận trực tuyến để thực hiện công việc phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, thúc đẩy văn hóa liêm chính một cách vững chắc và hiệu quả.

Thứ ba, tăng cường quản lý có hiệu quả hoạt động phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet.

Sự gia tăng hoạt động phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trên internet có thể khắc phục những hạn chế, sự mất an toàn, nguy cơ bị đe dọa đối với người tố giác, tố cáo, lên án, đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí trên các kênh tố giác, tố cáo truyền thống. Tuy nhiên, nếu hoạt động này

không được tiếp nhận, xử lý, giải quyết đúng đắn, kịp thời thì dễ dẫn đến tình trạng mất lòng tin của quần chúng vào chính quyền và làm suy giảm việc tham gia vào công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực của quần chúng nhân dân. Vì vậy, cần tận dụng tình hình, chủ động tấn công, tích cực xây dựng các kênh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trực tuyến thông suốt, hiệu quả và mạnh mẽ. Thiết lập cơ chế lãnh đạo đối với các tổ chức dư luận trực tuyến liên quan đến tham nhũng, tiêu cực. Thành lập tổ chỉ đạo xử lý dư luận tham nhũng, tiêu cực trên internet do Ủy ban kiểm tra hoặc Ban Nội chính các cấp chủ trì, chịu trách nhiệm cụ thể về việc thu thập ý kiến của người dân liên quan đến tham nhũng, tiêu cực trực tuyến, tổ chức và điều phối công việc của các bộ phận liên quan để xác minh, giám sát, báo cáo và công bố thông tin, đồng thời sử dụng internet một cách khoa học và chính xác để thúc đẩy phòng, chống tham nhũng. Cần tăng cường sự phối hợp giữa các bộ, ban, ngành, cơ quan, đơn vị, địa phương nhằm thiết lập hệ thống hợp liên tịch để công tác thông tin dư luận xã hội về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, tổ chức họp định kỳ, phản ánh dư luận lớn về tham nhũng và thông tin trên internet... tạo thành thế trận đoàn kết, thống nhất để phòng, chống tham nhũng trên cộng đồng mạng.

Thứ tư, phản hồi và xử lý thông tin liên quan về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Trước những vụ việc dư luận quan tâm liên quan đến tham nhũng, tiêu cực, các cơ quan kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng cũng như cơ quan nội chính, tư pháp phải thực hiện nghiêm theo quy định của pháp luật; cần nghiên cứu và phán đoán thấu đáo các vấn đề được phản ánh trong dư luận mạng, xem xét đầy đủ phản ứng của cư dân mạng, tìm ra chân tướng sự việc một cách chính xác, xử lý đúng đắn, tạo uy tín cho mình. Mặt khác, cần phát huy đầy đủ vai trò của các phương tiện truyền thông chính thống với tư cách là một kênh định hướng dư luận, phản bác những tin đồn thất thiệt, không chính xác trên internet, làm rõ sự thật và đạt được sự thống nhất của hiệu quả chính trị, pháp lý và xã hội. Các cơ quan kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng, cơ quan nội chính, tư pháp kịp thời phản hồi các

bức xúc của xã hội bằng kết luận chính xác, khách quan để tăng uy tín, hạn chế tin đồn trên mạng, tạo niềm tin cho cư dân mạng vào hoạt động phòng, chống, đấu tranh với tham nhũng, tiêu cực mà Đảng ta đang tiến hành và xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh, góp phần giữ vững ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội.

Thứ năm, hoàn thiện cơ chế giám sát đối với việc nghiên cứu, phán đoán của dư luận xã hội liên quan đến tham nhũng, tiêu cực trên không gian mạng.

Các cơ quan kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng, nội chính, tư pháp cần thành lập các bộ phận để theo dõi, sàng lọc, phân tích, nghiên cứu và phán đoán dư luận trực tuyến liên quan đến tham nhũng, tiêu cực. Các cơ quan chuyên trách cần tăng cường quản lý thông tin liên quan đến tham nhũng, tiêu cực trên mạng, sử dụng nhiều phương tiện, kênh thông tin và đảm bảo pháp lý để thông tin về các vụ, việc, điểm nóng được dư luận quan tâm. Bên cạnh đó, công khai các thông tin liên quan của cơ quan kiểm tra, giám sát, kỷ luật, nội chính, tư pháp mà xã hội quan tâm, kịp thời công khai tình hình giám sát, xử lý dư luận xã hội; hướng dẫn, kiểm soát định hướng dư luận đối với những vấn đề dư luận xã hội nhạy cảm liên quan đến trật tự, xã hội; góp phần gìn giữ hình ảnh, uy tín của Đảng và Nhà nước; làm trong sạch không gian mạng, ngăn chặn thông tin sai lệch, ác ý hoặc cố tình gây hiểu lầm cho dư luận./

Ghi chú:

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb. CTQG-ST, H. 2011, tr.196.

(2) Vũ Trọng Lâm: “Xây dựng không gian mạng an toàn, lành mạnh, bảo đảm phục vụ tốt hoạt động thông tin, tuyên truyền và định hướng dư luận xã hội”, Tạp chí Cộng sản điện tử, ngày 04/12/2022, https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/van_hoa_xa_hoi/-/2018/826445/xay-dung-khong-gian-mang-an-toan%2C-lanh-manh%2C-bao-dam-phuc-vu-tot-hoat-dong-thong-tin%2C-tuyen-truyen-va-dinh-huong-du-luan-xa-hoi.aspx.